

"Kreativ innovasiya: yazıçıların elektron kitab və mədəni biznes sahəsindəki təşəbbüslərinin dəstəklənməsi"

Elektron kitab N 32 (12 - 2018)

Xeyrəddin Qoca

**“Xeyrəddin Qocanın
gülüşü”**

Miniatür - satirik kitab

Yumoristik-satirik hekayələr

2018

<http://www.kitabxana.net>

Milli Virtual-Elektron Kitabxananın təqdimatında

"Kreativ innovasiya: yazıçıların elektron kitab və mədəni biznes sahəsindəki təşəbbüslərinin dəstəklənməsi"

Elektron kitab N 22 (12 - 2018)

Bu elektron nəşr Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Qeyri-Hökumət Təşkilatlarına Dövlət Dəstəyi Şurasının 2018-ci ildə I maliyyə yardımı müsabiqəsinin qalibi olmuş, Şura tərəfindən bir hissəsi maliyyələşdirilən, "Yeni Yazarlar və Sənətçilər" İctimai Birliyinin (Qurumu) - <http://www.kitabxana.net> - Milli Virtual-Elektron Kitabxananın **"Kreativ innovasiya: yazıçıların elektron kitab və mədəni biznes sahəsindəki təşəbbüslərinin dəstəklənməsi"** kreativ-innovativ layihə çərçivəsində nəşrə hazırlanıb və yayımlanır.

Kulturoloji layihənin bu hissəsini maliyyələşdirən qurumlar: Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Qeyri-Hökumət Təşkilatlarına Dövlət Dəstəyi Şurası:
<http://cssn.gov.az/>

Feysbukda "Kreativ innovasiya: yazıçıların elektron kitab və mədəni biznes sahəsindəki təşəbbüslərinin dəstəklənməsi" kulturoloji-bədii layihəsi

Xeyrəddin Qoca

“Xeyrəddin Qocanın gülüşü”

çərçivəsində rəsmi
səhifə: <https://www.facebook.com/kreativlayihe/>

Yeni Yazarlar və Sənətçilər İctimai Birliyi (Qurumu) -
<http://www.vysq.kitabxana.net>

"Kreativ innovasiya: yazıçıların elektron kitab və
mədəni biznes sahəsindəki təşəbbüslərinin
dəstəklənməsi" bölümündəki e-
kitablar: http://kitabxana.net/?oper=e_kitabxana&cat=182

“Xeyrəddin Qocanın gülüşü”

Miniatür - satirik kitab

Yumoristik-satirik hekayələr

Kitab YYSİB tərəfindən e-nəşrə hazırlanıb

YYSİB - Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri

Virtual redaktoru və e-nəşrə hazırlayanı: Aydın Xan
(Əbilov), yazar-kulturoloq

Xeyrəddin Qoca

“Xeyrəddin Qocanın gülüşü”

Kreativ-innovativ layihə haqqında

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Qeyri-Hökumət Təşkilatlarına Dövlət Dəstəyi Şurasının 2018-ci ilin 1-ci qrant müsabiqəsinə "Yeni Yazarlar və Sənətçilər" İctimai Birliyi tərəfindən təqdim olunan kreativ layihə: "Kreativ innovasiya: yazıçıların elektron kitab və mədəni biznes sahəsindəki təşəbbüslərinin dəstəklənməsi"...

Son illər elektron kitab, e-kitabxana, İnternetüstü e-nəşr və virtual satış kimi yeni kreativ-innovativ təşəbbüslər kreativ biznesin - mədəniyyət sahələrini əhatə edən yaradıcılıq sənayesi dünyanın hər yerində sürətlə inkişaf edərək incəsənətlə, bədii yaradıcılıqla məşğul olan şəxslərin maddi rifahını yüksəltməyə xidmət etsə də, Azərbaycan ədəbiyyatın müxtəlif istiqamətlərində istedadlarını ortaya qoyan yazıçılarımız, şairlərimiz, dramaturqlarımız, tərcüməçilərimiz, nəşirlərimiz, kitab yayımçıları, tənqidçilərimiz və esseistlərimiz bu yeni gəlirli sahələrdən kənar qalıblar. Kreativ innovasiya formasında milli yazıçılarımızın, nəşirlərimizin elektron kitab və mədəni biznes sahəsindəki təşəbbüsləri dəstəkləyir. Layihə çərçivəsində elektron kitab istehsalını, yayımını, təbliğini, bu sahədə problemlərin araşdıraraq cəmiyyətin müzakirəsinə çıxarması nəzərdə tutulub.

Xeyrəddin Qoca

“Xeyrəddin Qocanın gülüşü”

DİQQƏT!

Müəlliflik hüququ Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə və əlaqədar beynəlxalq sənədlərə uyğun qorunur. Müəllifin razılığı olmadan kitabın bütöv halda, yaxud hər hansı bir hissəsinin nəşri, eləcə də elektron informasiya daşıyıcılarında, İnternetdə yayımı yasaqdır. Bu qadağa kitabın elmi mənbə kimi istifadəsinə, araşdırma və tədqiqatlar üçün ədəbiyyat kimi göstərilməsinə şamil olunmur.

Xeyrəddin Qoca

“Xeyrəddin Qocanın gülüşü”

Xeyrəddin Qoca

“Xeyrəddin Qocanın gülüşü”

Miniatür - satirik kitab

Yumoristik-satirik hekayələr

Bakı - 2018

Xeyrəddin Qoca

“Xeyrəddin Qocanın gülüşü”

“Xeyrəddin Qocanın gülüşü”

Təkrar nəşr (əlavələrlə)

**Miniatür kitabdakı əhvalatların düzgünlüyünə
əsla səkk-şübhə etmirik.**

**Çünki onların çoxunu gözümüzlə görüb,
qulağımızla eşitmişik...**

Xeyrəddin Qoca

“Xeyrəddin Qocanın gülüşü”

*“Gəlin, mümkün qədər qısa yazaq, onsuz da həyatda
söz əlindən tərپәнmək olmur”...*

Y.Lents.

Ürəkdən gülmək istəyirsinizsə...

Yazıçı Xeyrəddin Qoca əlinə qələm alandan bəri cəmiyyətdəki çatışmazlıqları, nöqsanları, eybəcərlikləri, bir sözlə, bütün naqislikləri tənqid atəşinə tutur, satirik-yumoristik dillə oxucularına bir-birindən maraqlı əsərlər təqdim edir. Dəyərli kitabların, pyeslərin, yüzlərlə satiranın müəllifi olan ədib ömrü boyu haqsızlıqlarla, ədalətsizliklərlə mübarizə aparmışdır. Bu yolda onun özünün də başına qəribə əhvalatlar gəlmişdir. Bu əhvalatlarla bağlı yazıçının mənalı, gülüş doğuran hazırcavablığı da,

Xeyrəddin Qoca

“Xeyrəddin Qocanın gülüşü”

onun atmacaları da, bəzən bilərəkdən, bəzən bilməyərəkdən etdiyi hərəkətlər də - satiraya, yumora, tənqiddə xidmət edir.

Xeyrəddin Qoca nəyə isə etirazını bildirir, kimə isə istehza edir, kimlərəse öz yerini göstərir. Beləliklə, sözün əsl mənasında nələrə, kimlərə isə gülür. Qərribə (əslində qərribə görünür) dialoqlar, atmacalar, istehzalar bəzən mənalı bir hekayəni əvəz edir.

«Xeyrəddin Qocanın gülüşü»nün əlyazması ilə tanış olan xalq şairi Nəriman Həsənzadə yazır: “Hörmətli qələm dostumun həcmcə kiçik yazılarını oxuduqca, gözlərim önündə həyatın istisini, soyuğunu görmüş bir insan canlanır. O birinci növbədə müsahibindən yüksəkdə durmağı bacaran hazırcavabdı. Müdrikdi. Buradakı fəlsəfi ümumiləşdirmələr sadədən mürəkkəbə, mürəkkəbdən sadəyə meyillidi. Çünki müəllif bilir ki, onun oxucuları da müxtəlifdi - hər kəsin özünəməxsus dərkətmə qabiliyyəti olur. Buradakı pırıçalar, atmacalar, lətifələr, kiçik hekayələr,

Xeyrəddin Qoca

“Xeyrəddin Qocanın gülüşü”

məişət söhbətləri, düzünə tuşlanmış eyhamlar, satirik müraciətlər, ismarıclar, bir sözlə, bütün ədəbi janrlara bənzəyən bu yazılar Xeyrəddin Qocanın daim ədəbi axtarışlarda olduğunu və həyatın, cəmiyyətin müəyyən məqamlarında mənalar axtardığını, eləcə də mənəvi paklığını göstərən nümunələrdi.

Müəllif hamı və hər kəslə danışdıqca, əslində, öz düşüncələrini çatdırır, beləliklə, teatr işçilərinin dili ilə desək, personajların birinə çevrilir. Cəmiyyətdə yaşayıb, cəmiyyətdən kənar qalmır.... O, həyatı, insanları sevir, qəlbindəki işıqı paylamaq istəyir və paylayır da.”

Təsadüfə deyil ki, Türkiyədə yayınlanan “Bu dünyadan məktublar...” kitabı ilə tanış olan ədəbiyyatşünas Camal Anadol X.Qocanı “Azərbaycanın Əziz Nesini”, türkiyəli qələm sahibi İrfan Ülkü “Azərbaycanın Zoşşenkosu” adlandırmış, “Hürriyyət” qəzetinin müxbiri Dursun Özdən isə onu Nəsrəddin Xocaya bənzətmişdir. Azərbaycan Milli

Xeyrəddin Qoca

“Xeyrəddin Qocanın gülüşü”

Elimlər Akademiyasının müxbir üzvü, professor Nizami Cəfərov yazır ki, “Xeyrəddin Qocanın əsərlərində Əziz Nesindən, Cəlil Məmmədquluzadədən, Mirzə Ələkbər Sabir, Əbdürrəhim bəy Haqverdiyevdən də nə isə var. Lakin bu hekayələrin, lətifələrin, zarafatların müəllifi məhz, onun özüdür-Xeyrəddin Qocadır”.

Möhtərəm oxucular!

Sizə təqdim edilən bu miniatür kitabda X.Qocanın deyimlərinin bəlkə də, mində biri toplanmışdır. Bu gülüş “payı”nda yazıçının ayrı-ayrı əsərlərindən fikirlər də verilmişdir. Onlar da yüksək mənalar kəsb edir.

«Xeyrəddin Qocanın gülüşü»nü miniatür kitab şəklində çap etdik ki, onun səmimiyyəti sizinlə “yol yoldaşı” olsun, əhvalınızı hər yerdə yüksəldə bilsin. Görəcəksiniz, satira, yumor, gülüş çox yerdə sizinlə

Xeyrəddin Qoca

“Xeyrəddin Qocanın gülüşü”

olacaq. Məsəl var, deyərlər: “Bir dəfə ürəkdən gülmək yeddi gün dəniz sahilində istirahətə bərabərdir”

Xeyrəddin Qoca

“Xeyrəddin Qocanın gülüşü”

Bu yaşayışdı ki?

Xeyrəddin Qoca tələbə vaxtı kirayənişin yaşayırdı.

Qapı döyülür:

- Xeyrəddin Qoca burada yaşayır?

- Xeyr!

- Bəs, siz kimsiniz?

- Xeyrəddin Qoca.

- Deyirsiniz ki, burada yaşamırsınız?

- Yəni bu yaşayışdı ki?

Xeyrəddin Qoca

“Xeyrəddin Qocanın gülüşü”

Zəlzələ qorxusu

Xeyrəddin Qoca Azərbaycanın Türkiyədəki səfiri ilə söhbət edir. Türkiyənin Xarici İşlər naziri İsmayıl Cem onlara yaxınlaşır. «Nasılsınız?» deyə soruşur. Səfir təşəkkür edir. «Siz nasılsınız, sayın konsolosum?»-sualına Xeyrəddin müəllim heç kimin gözləmədiyi cavabı verir:

- Nasıl olacağam, bütün gecəni buz dolabının içində oturmuşam!

İsmayıl Cem «Buz dolabında nə yapıyordunuz, əfəndim?»- deyə təəccüblə soruşur. X.Qoca «Zəlzələdən qorxurdum!» cavabını verir.

Heç demə, professorlardan biri televiziya çıxış edərək demişdir: «Zəlzələ olan kimi, masa altına, buz dolabına... girin...»

Xeyrəddin Qoca

“Xeyrəddin Qocanın gülüşü”

Çay qoyuna bərabərdir

Ankarada Gülhanə Hərbi Tibb Akademiyasında baş komandanın müavini, bir polkovnik Xeyrəddin Qoca ilə tanış olandan sonra, «çox məmnun oldum, sizi evə dəvət edərdəm, bir çay içərik» deyir. X.Qoca yazıçı Anarın oğlu, o zaman AzərTAC-ın Türkiyə üzrə xüsusi müxbiri Turala tərəf döndür və ona pıçıldayır:

- Tural, buralarda adama çay vermək, bizlərdə qoyun kəsmək kimi bir şeydir...

Xeyrəddin Qoca

“Xeyrəddin Qocanın gülüşü”

Lazım olsa, zəng vurar

Cib telefonu zəng çalır. X.Qoca telefonu götürür:

- Sən hava limanına get. Qonaqları götür. Ünvanı bilirsən. Axşam məni hava limanında qarşılayarsan. Oldu? Sağ ol!- telefonu qapayır. Heç bir şey olmamış kimi, söhbətinə davam edir. «Bağışlayın, zəng edənə danışmağa imkan vermədiniz, o kim idi?» - deyə iş yoldaşı ondan soruşur.

Xeyrəddin Qoca duruxur:

- Düz deyirsən, vallah. Yazıq heç nə deyə bilmədi, axırda bircə «tamam» dedi. Sürücüdür. Lazım olsam, yenə zəng vurar.

Yalandan deyir...

X.Qocanı yüksək vəzifəli bir şəxslə tanış edirlər. Bu şəxs Türkiyədəki ənənəvi ifadəni işlədir: «Sizinlə tanışlıqdan çox mutlu oldum».

Həmin adam gedəndən sonra Xeyrəddin müəllim dillənir:

- Yalandan deyir də, «mutlu oldu». Mən onun nəyiəm ki, məni görən kimi mutlu oldu?

Xeyrəddin Qoca

“Xeyrəddin Qocanın gülüşü”

Yaxşı vəzifə

Baş konsul Türkiyədə çox darıxırdı, Bakıya qayıtmaq istəyirdi. İstəyirdi məsul bir işdə çalışsın, xalqa, vətənə daha çox xeyir verə bilsin. Hətta, Bakıya qayıtmaq üçün rəhbərliyə dəfələrlə ərizə də yazmışdı.

Bir gün ondan soruşurlar ki, birdən səni işdən çıxardılar, heç bir iş də vermədilər, nə edəcəksən?

Cavab verir:

- Mən ərizədə vəzifə istəməmişəm ki! Güman edirəm, yaxşı bir vəzifə verərlər...

Xeyrəddin Qoca

“Xeyrəddin Qocanın gülüşü”

Gəl, vəzifəmizi dəyişək...

X.Qoca Vətənə qayıtmaq istəməsini Bakıda bir yüksək vəzifəli şəxsə də bildirir. O da başlayır ona izah etməyə ki, bəs, baş konsul vəzifəsi belə şərəfli vəzifədir, elə yüksək vəzifədir və s. və i.a. Xeyrəddin müəllim onun sözünü kəsir:

- Onda gəl, vəzifəmizi dəyişək. Sən mənim vəzifəmə keç, bir az şərəflən!

Xeyrəddin Qoca

“Xeyrəddin Qocanın gülüşü”

Yığıqlarımız bəsdır...

Rəsul Rzanın anadan olmasının 90 illik yubileyi ilə əlaqədar Ankarada «Əhməd Yasevi fondu» tərəfindən tədbir keçirilirdi. Dəvətlilər arasında Xeyrəddin Qoca da vardı.

Tədbirdən sonra fondun sədri, Türkiyənin tanınmış şəxslərindən biri olan Namiq Kamal Zeybək ziyafət verirdi. Xalq yazıçısı Anar, Namiq Kamal Zeybək və Xeyrəddin Qoca bir masa arxasında oturub söhbət edirdilər. Söhbət tarixdən, ədəbiyyatdan düşdü. Birdən Xeyrəddin Qoca Namiq Kamal Zeybəkə sual verdi:

- Bağışlayın, siz neçə il nazir vəzifəsində işləmişiniz?

Namiq Kamal qəfil sualdan təəccübləndi:

Xeyrəddin Qoca

“Xeyrəddin Qocanın gülüşü”

- Ümumiyyətlə, yeddi ildən artıq bir zaman oldu, sayın baş konsolosum!

X.Qoca zarafatla:

- Eh! O zaman yığdığlarınız nəvə-nəticələrinə də bəs edər! - dedi.

Heç ağarmıram...

Azərbaycan Prezidenti Türkiyəyə rəsmi səfərə gəlirdi. Ankaranın «Esenboğa» hava limanının «Şərəf salonu»nda Prezidenti qarşılamaq üçün son hazırlıq işləri görülürdü. Xeyrəddin Qoca o zaman Azər TAC-ın xüsusi müxbiri olan Turala yaxınlaşdı:

- Sən gündə neçə dəfə çimirsən?

Tural düşüncələrindən ayrılıb cavab verdi:

- Üç gündə bir. Yay vaxtı hər gün, bəzən gündə iki dəfə. Necə bəyəm?

Xeyrəddin müəllim dərddli-dərddli ona baxdı:

- Mən il boyu hər gün iki dəfə çimirəm, amma heç ağarmıram!

Xeyrəddin Qoca

“Xeyrəddin Qocanın gülüşü”

Texnik

X.Qoca Milli Məclisin deputatı olanda tez-tez Bakıya iclaslara gəlirdi. Bir gün ondan soruşurlar ki, Məclisə getmişkən bir iş görə bilirsənmi?

Xeyrəddin müəllim cavab verir:

- Mən orada texnik işləyirəm, düymə basıram, vəssalam! Başqa bir işim yoxdur.

Xeyrəddin Qoca

“Xeyrəddin Qocanın gülüşü”

Səndən xoşum gəlir

Bir gün Bakı Bələdiyyə Teatrının kollektivi İstanbulda qastrol səfərində olarkən konsulluğa da baş çəkməli olur. Aktyorları, rejissorları, rəssamları bir-bir qapıda qarşılayan baş konsul X.Qoca cavan bir aktyora deyir:

- Səndən xoşum gəlir.

Gənc aktyorun sonralar dediklərindən məlum olur ki, o, öz-özünə düşünübmüş: “Görəsən, baş konsul hansı tamaşaya baxıb? Hansı rolumu görüb?”

Birdən X.Qoca dillənir:

- Sən üzünü həmişə qırxırsan. Bəzi aktyorlar üzü tükü gəzirlər...

Xeyrəddin Qoca

“Xeyrəddin Qocanın gülüşü”

Mənasız qurultay

Türkiyədə iki ildə bir dəfə türkçə danışan millətlərin qurultayı keçirilirdi. Hər dəfə qurultaya Azərbaycanadan da nümayəndələr gəlirdi. Özü də bəzən elə adamlar gəlirdilər ki, onların bircə məqsədi olurdu: Türkiyəni gəzmək, görmək. Onlardan biri Xeyrəddin müəllimdən soruşur ki, «siz niyə qurultayda iştirak etmədiniz?»

O, cavab verir:

- Əvvəla, məni dəvət etməyiblər. Çağrılmayan yerə getməyəm. Sonra da qurultay boş şeydir, ayrı-ayrı ölkələrdən gəlib, Türkiyəni gəzib qayıdırlar, heç bir məsələ də həll etmirlər.

Bakıdan gələnlərdən biri dillənir:

Xeyrəddin Qoca

“Xeyrəddin Qocanın gülüşü”

- Deməli, biz oradan bura boş şey üçün gəlmişik?

Xeyrəddin Qoca cavab verir:

- Bəs, bilmirdiniz?

Səhəri gün qurultayı müxtəlif yollarla təşkil edən dövlət nazirini istefaya göndərirlər, Türkiyə qəzetləri də yazır ki, bu qurultay boş şeydir, mənasızdır.

Xeyrəddin Qoca Bakıya zəng vurub, qurultaya gələnlərdən birinə deyir:

- Gördünüz, mən dedim, bu qurultay boş şeydir...

Qayınanam sağ olsaydı...

Xeyrəddin Qoca satirik yazıçı olsa da, həyatda çox ciddi adamdır. Lakin heç kimin qəlbinə dəyməyən, incə, səmimi zarafatları, atmacaları hamının xoşuna gəlir.

O, rəhmətlik qayınanası haqqında həmişə hörmətlə danışır. Amma zarafatından da qalmır. Bir gün yaxın dostunun qayınanası Xeyrəddin müəllimdən soruşur ki, «qayınanan sağdır?» X.Qoca cavab verir: «Qayınanam sağ olsaydı, mən çoxdan ölmüşdüm».

Xeyrəddin Qoca

“Xeyrəddin Qocanın gülüşü”

Bizə aid deyil

X.Qoca söhbət etdiyi bir qayınanaya deyir ki,
«kürəkənə çox da bel bağlama». Arvadın kürəkəni də
yanında oturubmuş. Tərs-tərs Xeyrəddin müəllimə
baxır. X.Qoca bunu hiss edib dillənir:

- Səninlə mənə aid deyil...

Xeyrəddin Qoca

“Xeyrəddin Qocanın gülüşü”

Səhv görüş

Baş konsul Xeyrəddin Qoca işdə oturmuşdu. Günortaya yaxın attaşə ona xəbər verir ki, Hindistanın baş konsulu onun görüşünə gəlir.

X.Qoca təəccüb edir. Qaydaya görə baş konsullar bir-biri ilə görüşmək üçün bir neçə gün əvvəl «randevu» alır, yəni görüş gününü və saatını müəyyənləşdirirlər, sonra görüşürlər.

X.Qoca Hindistanın baş konsulunun gəlişinin təsadüf olduğunu düşünərək, kabinetindən bayıra çıxır və qonağı qarşılayır. Əyləşəndən sonra qonağa «xoş gəlmisiniz»- deyir və bildirir ki, Hindistanla Azərbaycanın dostluq və qardaşlıq əlaqələri var. Hələ uşaqlıqdan hind filmlərinə çox baxmışdır, hind musiqisinə vurğundur və s. və i.a.

Xeyrəddin Qoca

“Xeyrəddin Qocanın gülüşü”

Xeyrəddin müəllim danışdıqca hiss edir ki, qarabuğdayı qonağın sifəti getdikcə qaralır. Buna baxmayaraq Hindistan haqqında yenə xoş sözlər söyləyir. Birdən qonaq dillənir:

- Bilirsiniz, mən Pakistanın baş konsuluyam...

Onda Pakistanla Hindistan arasında münaqişə davam edirdi.

Xeyrəddin müəllim başlayır ki, bəs Pakistan Azərbaycanın müstəqilliyini tanıyan ilk ölkələrdən biridir, o özü də vaxtilə bu ölkədə səfərdə olmuşdur və s. və i.a.

Pakistanın baş konsulu yenə dillənir:

- Bağışlayın, sayın baş konsul, mən sizinlə yox, Səudiyyə Ərəbistanının baş konsulu ilə görüşməliyəm...

Səudiyyə Ərəbistanının Baş Konsulluğu isə Azərbaycan Respublikasının Baş Konsulluğunun 50

Xeyrəddin Qoca

“Xeyrəddin Qocanın gülüşü”

metrliyində yerləşirdi. Pakistanın baş konsulu səhvən
Azərbaycan Baş Konsulluğuna gəlibmiş...

Xeyrəddin Qoca

“Xeyrəddin Qocanın gülüşü”

Allah sizə rəhmət eləsin

Günlərin birində İstanbul Universiteti Qəndillə Rəsədxanasının professoru Əhməd Mete İşıqara televiziya kanallarından birinə müsahibə verərək bildirir ki, İstanbulun 13 kilometrliyində mütləq zəlzələ olacaq və 8 saniyə müddətində şəhərin 70 faiz binaları dağılacaq. Professor əvvəlki çıxışlarında xalqa ürək-dirək verərdi, zəlzələnin vaxtını müəyyənləşdirməyin mümkün olmadığını bildirərdi, insanları hər deyilənə inanmamağa çağırırdı. Onun son müsahibəsinin inandırıcı olduğunu hiss edən Xeyrəddin Qoca konsulluğa gələn kimi, əməkdaşları yığıb, bu barədə məlumat verir və deyir:

- Deyirlər, diriyə də rəhmət düşür. Allah sizə rəhmət eləsin. Mən gedirəm Bakıya...

Baş konsul həmin gün təyyarə ilə Bakıya uçar...

Xeyrəddin Qoca

“Xeyrəddin Qocanın gülüşü”

Hamımız öləcəyik...

Xeyrəddin Qocanın tanışları, dostları iyirminci əsrdə tez-tez deyirdilər: «Kaş iyirmi birinci əsrə çıxaydıq, görəydik, necə əsrdir...»

İyirmi birinci əsr başlayanda Xeyrəddin Qoca onların günləri, ayları daha maraqla izlədiyini hiss edərək, «Nə görmüsünüz ey, iyirmi birinci əsrdə? Bilmirsiniz ki, bu əsrdə hamımız öləcəyik?!» deyərək, gülümsəyir.

Xeyrəddin Qoca

“Xeyrəddin Qocanın gülüşü”

Yolda

Bir gün Türkiyənin «Saman Yolu» televiziyasından Xeyrəddin Qocaya zəng vurub xahiş edirlər ki, böyük bir proqram onun missiyasına, yaradıcılığına həsr olunacaq, saat filanda televiziya gəlsin. Baş konsul xidməti maşınında yola düşür. Sürücü televiziyanın hansı ünvanı yerləşdiyini bilmədiyindən yolda maşını saxlayıb, meyvə satandan ünvanı öyrənmək istəyir. Xeyrəddin Qoca da sürücüdən xəbərsiz maşından düşüb yaxınlıqdakı mağazaya baxmaq üçün gedir. Bu zaman yol keçən sürücülərdən biri baş konsulun sürücüsünə deyir ki, «sür mənim maşının arxasınca, mən də «Saman Yolu»na tərəf gedirəm.» Xeyrəddin Qocanın sürücüsü tələsik maşına oturub sürətlə həmin maşının arxasınca sürür.

Xeyrəddin Qoca

“Xeyrəddin Qocanın gülüşü”

«Saman yolu» televiziyaşının qarşısında artıq operatorlar kameraları ilə birlikdə baş konsulu gözləyirdilər. Sürücü tələsik yerə düşüb maşının qapısını açır ki, baş konsul düşsün. Bir də baxırlar ki, Xeyrəddin Qoca maşında yoxdur. Sürücüyə deyirlər ki, bəlkə onu heç evdən götürməmişən? O da cavab verir ki, yox, mən bilirəm o harada ola bilər...Televiziya işçilərinə heç nə demədən geri qayıdıb, baş konsulu götürür və yenidən telestudiyaya gəlir. O gün Xeyrəddin Qoca çox maraqlı bir verilişin «baş qəhramanı» olur... Hər dəfə «yol hadisəsini» xatırlayanda isə sürücü ilə birlikdə ürəkdən gülürlər.

Filmin təsiri

Xeyrəddin Qoca gəncliyində hind filmlərini sevirdi, şəhərə yeni film gələn kimi gedib baxırdı. Bir dəfə faciəli bir hind filminə tamaşa edib salondan çıxanda görür ki, maşınının arxadan alt tərəfi əzilib. Qanı bir az da qaralır. Əyilib əzilən yeri düzəldir ki, heç olmasa, şəhər küçələrində gözə çarpmasın. Üst-başı tamam batır. Başını qaldıranda maşının nömrəsi gözünə sataşır, heç demə, maşın onunku deyilmiş. O, maşınının bir az qarşıda saxlayıbmiş. Hər iki maşın eyni rəngdə olduğundan düzəltdiyi maşını özününkü bilmişdir...

Xeyrəddin Qoca

“Xeyrəddin Qocanın gülüşü”

İşdə olmuşam ki?...

Bir dəfə Xeyrəddin Qocaya deyirlər ki, işdə yol verdiyin ciddi nöqsana görə səni işdən çıxarırlar.

Xeyrəddin Qoca cavab verir:

- Bu mümkün deyil.

- Niyə?

- Mən heç işdə olmuşam ki, ciddi nöqsana da yol verim?

Xeyrəddin Qoca

“Xeyrəddin Qocanın gülüşü”

Böyük yaxşılıq

Yazıçı-satirik Xeyrəddin Qoca hörmətli bir nazirlə görüşür. Söhbət əsnasında o göstərdiyi yaxşılıq üçün nazirə minnətdarlığını bildirir. Nazir dillənir:

- Sağ ol, sən də mənə çox yaxşılıq eləmişən!

Xeyrəddin Qoca təəccüblə soruşur:

- Nə yaxşılıq eləmişəm sizə, hörmətli nazir?

- Məndən yazmamısan, deməli, yaxşılıq eləmişən də. Bundan böyük yaxşılıq?!

Xeyrəddin Qoca

“Xeyrəddin Qocanın gülüşü”

Bakıdan yola salıram

Xeyrəddin Qoca baş konsul vəzifəsində ayrı-ayrı vaxtlarda üç Xarici İşlər naziri ilə işləmişdir. Bir gün baş konsul şəxsi işləri ilə əlaqədar təcili Bakıya gəlməli olur. Təyyarə limanında yeni nazirlə rastlaşır. Nazirdən soruşur:

- Hara belə?

- İstanbula gedirəm, tədbir var.

Xeyrəddin müəllim təəssüflə:

- Bağışlayın ki, sizi İstanbulda qarşılaya bilmirəm, əvəzində Bakıdan yola salıram...

Xeyrəddin Qoca

“Xeyrəddin Qocanın gülüşü”

Məsləhət deyil

Yeni il qabağı baş konsul Xarici İşlər nazirinə rəsmi müraciət edir ki, ailəsi ilə birlikdə bayram keçirmək üçün Bakıya gəlmək istəyir. Nazir də məktubu göndərir Şərq ölkələri ilə məşğul olan şöbənin müdirinə ki, cavab versin. Cavab çox gecikir, Baş konsul Bakıya gəlir, Yeni ili keçirir, geri qayıdır. Görür ki, müraciətə cavab gəlib. Şöbə müdiri yazmışdır: «Məsləhət deyil».

Xeyrəddin müəllim çox həssas adam olduğundan əsəbiləşir, sonra da gülümsəyərək dillənir:

- Guya mən bunun məsləhəti ilə oturub-dururam...

Bir dəfə həmin şöbə müdirinin Xeyrəddin Qocaya ciddi işi düşür, işçiləri vasitəsilə ondan pul istəyir.

Xeyrəddin Qoca

“Xeyrəddin Qocanın gülüşü”

Hamıya əl tutmağa, kömək göstərməyə çalışan baş konsul iş yoldaşlarına deyir:

- Ona deyin ki, məsləhət deyil...

Xeyrəddin Qoca

“Xeyrəddin Qocanın gülüşü”

İşiniz-gücünüz yoxdur

Gənc yaşlarında Xeyrəddin Qoca dövlət qəzetlərindən birinin redaksiyasına böyük bir oçerk təqdim edir.

Şöbə müdiri oçerki oxuyur, bir cümlədə sözün yerinə düşmədiyini bildirir və özünü göstərmək üçün deyir:

- Jurnalistin məsuliyyətli olmalıdır, bu peşənin sahibi hər sözün yerini bilməlidir. Görürsən, mən hər cümləni beş dəfə yazıb, beş dəfə redaktə edirəm. Bu da əlyazmalarım, baxa bilərsən...

Xeyrəddin Qoca onun sözünü kəsir:

- Müəllim, yaxşı jurnalist yazını bir dəfə düşünə-düşünə yazar, sonra da redaktə edər. Sizin işiniz-gücünüz qurtarıb-nədir?!

Yavaş-yavaş yazıram

Xeyrəddin Qoca

“Xeyrəddin Qocanın gülüşü”

Xeyrəddin Qoca İstanbuldan partiya yoldaşlarına məktub yazır: «Əziz həmkarlarım, sizə məktubu yavaş-yavaş yazıram. Bilirəm ki, siz sürətlə oxuya bilmirsiniz».

Xeyrəddin Qoca

“Xeyrəddin Qocanın gülüşü”

«Bilirəm, səsim xoşunuza gəlməyəcək»

Bir gün Xeyrəddin Qoca xoşu gəlməyən dövlət məmuruna aşağıdakı məzmununda dəvətnamə göndərir:

«Sizi Respublika Sarayında keçirəcəyim «Bilirəm, səsim xoşunuza gəlməyəcək» adlı satira gecəsinə dəvət edirəm».

Əlbəttə, həmin məmur satira gecəsinə gəlmir...

Onsuz da görmürsünüz...

Xeyrəddin Qoca Korlar Cəmiyyətində çıxan “Dan ulduzu” qəzetinin redaktoru işləyirdi. Lakin redaksiya idarədən uzaqda yerləşirdi.

Bir gün Cəmiyyətin sədri Xeyrəddin müəllimə zəng vuraraq deyir ki, «çoxdandır səni görmürəm, gəl, bir söhbət edək».

Xeyrəddin Qoca:

- Əşi, elə telefonda söhbət edirik də. Ora gəlməyin nə mənası? Onsuz da siz məni görmürsünüz - deyir.

Xeyrəddin Qoca

“Xeyrəddin Qocanın gülüşü”

Başabəla tanış

Xeyrəddin Qoca bir tanışını onun öz xahişi ilə partiyaya üzv yazdırır. Aradan xeyli keçir. İclasların birində necə olursa həmin tanış Xeyrəddin Qocanın əleyhinə danışır. Xeyrəddin müəllim bərk hirslənir:

- Mənə bax, səni bu partiya kim soxuşdurub, hə?

Həmin tanış da bərkdən gülərək cavab verir:

- Sən!

Xeyrəddin Qoca

“Xeyrəddin Qocanın gülüşü”

Teatrda

Xeyrəddin Qoca Akademiyə Milli Dram Teatrında «Mesenat» tamaşasına baxırdı. Ona hörmət əlaməti olaraq lojada yer vermişdilər. Tamaşa son dərəcə maraqlı olduğundan tamaşaçı ilə dolu salondan səs çıxmırdı. Xeyrəddin Qoca bir də görür ki, oturduğu stul əyilir, əyildikcə də, cırıltılı səs çıxır. Heç demə, stul sınıq imiş. Barmaq işarəsi ilə arada-ortada gəzən nəzarətçini yanına çağıraraq pıçıltı ilə deyir:

- O Hacı Zeynalabdinə deyən ki, bu qədər xeyirxah işlər görür, bu stulları da dəyişdirsin.

Nəzarətçi gülür, çünki Hacı Zeynalabdin rolunu teatrın direktoru oynayırdı...

Xeyrəddin Qoca

“Xeyrəddin Qocanın gülüşü”

Müvəqqəti işsiz

Qurultayda Siyasi Şura üzvlərinin ad-soyadları olan siyahı oxunur. «Xeyrəddin Qoca - müvəqqəti işsiz» sözləri oxunarkən iki mindən çox adam tutan Respublika Sarayında hamı gülür.

Fasilədə vəzifəli şəxslər - nazirlər, dövlət adamları, millət vəkili Xeyrəddin Qocaya yaxınlaşıb deyirlər:

- Deməli, bu yaxınlarda sənə mütləq iş veriləcək.

Xeyrəddin Qoca cavab verir:

- Heç bilirsiniz, salondakılar nəyə güldürlər? Mən müvəqqəti yox, əbədi işsizəm...

Doğrudan da məşhur yazıçı uzun müddət işsiz qalır.

Bir gün onu toya çağırırlar. İçərisində 100 manat

Xeyrəddin Qoca

“Xeyrəddin Qocanın gülüşü”

nəmər qoyduğu zərfin üstünə «Xeyrəddin Qoca - müvəqqəti işsiz» sözlərini yazıb qutuya atır.

Sonradan toy sahibləri başa düşürlər ki, guya Xeyrəddin Qoca «müvəqqəti işsiz» sözlərini yazmaqla toya saldığı nəmərin az olduğuna işarə edir. Yəni «işləsəydim, daha çox nəmər salardım» - demək istəyir...

Zarafat

Xeyrəddin Qoca səhər tezdən evini təmir edən ustaya zəng vuraraq zarafatla deyir:

- Usta, mənə iki milyon dollar lazımdır.

Usta yuxulu-yuxulu sanki həmin məbləğin bir hissəsini verəcəkmış kimi, soruşur:

- Çox deyil?

Xeyrəddin Qoca dillənir:

- Yaxşı, milyon yarım olsun!

Usta zarafatı başa düşüb xeyli gülür...

Respublika çiçəklənir

Millət vəkilliyinə namizədlərdən biri təşviqat məqsədilə yaltaqlıq edərək televiziya ekranlarından deyir:

- Respublika gündən-günə çiçəklənir...

Həmin namizədə seçkidə səs vermirlər və o seçilmir.

X.Qoca onu qanıqara halda görüb deyir:

- Hə, indi yenə çıx ekranda de görüm, respublika çiçəklənir, yoxsa yox?!

Xeyrəddin Qoca

“Xeyrəddin Qocanın gülüşü”

Olan yerdən

Xeyrəddin Qoca taksiyə minir. Sürücü başlayır şikayətlənməyə:

- Yenə səhər-səhər qanım qaraldı. Qaz pulu, işıq pulu, su pulu üçün gəlmişdilər.

X.Qoca dillənir:

- A kişi, bazardan havayı bir kiloqram pomidor ala bilərsən? Qaz, işıq, su işlətmisən, pulunu ödə də...

- Qaqaş, olan yerdən də...

Evinin yanına çatanda Xeyrəddin Qoca taksidən düşərək sürücüyə pul vermədən aralanır.

Sürücü:

- Qaqaş, gediş haqqını ver də!..

Xeyrəddin Qoca

“Xeyrəddin Qocanın gülüşü”

X.Qoca:

- Qaqaş, olan yerdən də! - deyə cavab verəndə görür
ki, sürücü əsəbiləşir, qayıdıb gediş haqqını ödəyir.

Xeyrəddin Qoca

“Xeyrəddin Qocanın gülüşü”

Sənin nə işin var

Konsulluğun qadın əməkdaşlarından biri baş konsulun kabinetinə gəlib, Bakıya xəstə anasının yanına getmək üçün ondan bir həftəlik icazə istəyir.

X.Qoca deyir:

- Bir həftə az olar, get, iki-üç ay Bakıda gəz, sonra gələrsən...

Əməkdaş:

- Bəs, mənim işimi kim görəcək?

X.Qoca gülümsəyərək:

- Burada heç mənim işim yoxdur, sənin nə işin var?- deyir.

Xeyrəddin Qoca

“Xeyrəddin Qocanın gülüşü”

Doğrudan da həmin qadın üç il idi konsulluqda çalışırdı, amma heç kim bilmirdi o nə işlə məşğuldur. Baş konsul isə bilirdi ki, ailə başçısını itirmiş bu qadını maaş alıb dolanmaq üçün bu işə göndərmişdilər...

Elə axırıdır...

Bir tanışını ovqat yaratmaq üçün gecə-gündüz

Xeyrəddin Qocaya zəng vuraraq soruşur:

- Xeyrəddin müəllim, bu işlərin axırı necə olacaq?

X.Qoca da hər dəfə belə cavab verir:

- Elə axırıdır də...

Xeyrəddin Qoca

“Xeyrəddin Qocanın gülüşü”

Yaxşı ki...

Xeyrəddin Qocaya zəng vurub bildirirlər ki, Əli adlı iki naziri vəzifəsindən çıxarıblar.

O, qeyri-iradi dillənir:

- Yaxşıdır ki, bizim adımız Əli deyil...

Zəlzələ

Türkiyədə zəlzələ olur. Onda baş konsul Bakıda idi. Özəl televiziyalardan birinin aparıcısı canlı yayımda ona zəng vurub, zəlzələ barədə məlumat istəyir. Baş konsul əvvəlcədən məlumat topladığından, bildiklərini söyləyir. Ekranda onun şəklinin altından isə yazılır: «Baş konsulumuz İstanbuldan xəbər verir...»

Uydurma ad

Akademik Milli Dram Teatrında X.Qocanın «Hərənin öz payı...» pyesi tamaşaya qoyulmuşdu. Başdan-ayağa cəmiyyətdəki eybəcərliklərdən, catmazlıqlardan, nöqsanlardan bəhs edən komediyada bəzən aktyorlar tamaşaçıları güldürmək üçün yaratdıqları obrazlara əlavələr edirdilər.

Pyesdə olmaya-olmaya Gülən adam Gülməyən adama deyirdi:

- Amerikadan Danbalbay Bakıya gəlir...

X.Qoca «Danbalbay» sözündən çox əsəbiləşir, fasilədə Gülən adam rolunu oynayan aktyorun qrim otağına gedir və etirazını bildirir. Aktyor da söz verir ki, növbəti tamaşada «Danbalbay» əvəzinə «Xose Marti» deyəcək.

Xeyrəddin Qoca

“Xeyrəddin Qocanın gülüşü”

Növbəti tamaşada görün nə baş verir?!

Gülən adam - Deyirlər, Amerikadan Xose Marti
Bakıya gəlir.

Gülməyən adam - Xose Marti kimdir?

Gülən adam - Danbalbayın kiçik qardaşı!

Aktyorların obrazlara ciddi yanaşmadıqlarını görən
X.Qoca səhəri gün teatrın direktorunun yanına gedib,
ondan xahiş edir ki, tamaşanı repertuardan çıxarsınlar.

Elə də olur...

Elə bildim öləcəyəm...

X.Qocanın ürəyində aparılan şuntlama əməliyyatından bir neçə il keçmişdi. Ondən əvvəl belə əməliyyat başqa bir millət vəkilinin də ürəyində aparılmışdı. Bir gün həmin millət vəkili vəfat edir, onun nəşini böyük bir salonda səhnəyə qoyurlar. X.Qoca da tanışını ilə dərin hüzn içərisində salonda olur. Birdən dillənir:

- Allah eləməsin, mənəm cənazəmi ora qoysalar, üç qızım var, özlərini öldürərlər...

Yanında oturan tanışının da qəlbində vaxtilə şuntlama əməliyyatı aparıldığından, o ciddi şəkildə deyir:

- Bəs, bilmirsən, ürək əməliyyatı olunanlar cəmi üç-dörd il yaşayırlar?

Xeyrəddin Qoca

“Xeyrəddin Qocanın gülüşü”

X.Qoca onun bu sözlərinə inanır, qanı lap qaralır.

Bunu hiss edən tanışı deyir:

- Dur, çıxmaq foyeyə.

Çıxırlar. Dostu üzr istəyirmiş kimi dillənir:

- Qorxma, zarafat edirəm...

X.Qoca:

- A, kişi, belə də zarafat olar? Artıq, əməliyyatdan üç il keçib, elə bildim, bu gün-sabah öləcəyəm...

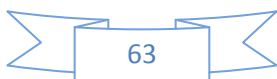
Dolanmaq olar

Xeyrəddin Qoca diplomat tanışına zəng vurur, soruşur ki, «haradasan, gəl, görüşək». O da cavab verir ki, «işdən çıxıb bir-iki yas yerinə dəyəcəyəm...» X.Qoca onun sözünü kəsir:

- Hə, yaxşı peşə tapmısan, pis deyil. İşdən sonra mollalıq edirsən. Dolanmaq olar...

Xeyrəddin Qoca

“Xeyrəddin Qocanın gülüşü”

«Sən də onlara qarış...»

Bir gün yazıçılardan biri Xeyrəddin Qocanın qarabuğdayı olduğuna işarə edərək deyir:

- Sən get Mozambikə səfir, gördün ara qarışdı, məzhəb itdi, sən də onlara qarış, it...

Xeyrəddin Qoca

“Xeyrəddin Qocanın gülüşü”

Allaha ağır gedər

X.Qocanı üzv olduğu partiyadan iftar süfrəsinə dəvət edirlər. Siyasi partiya ilə iftarın bir araya sığmadığını başa düşən X.Qoca:

- Mən iftara gələ bilməyəcəyəm - deyə etirazını bildirir.

Soruşurlar:

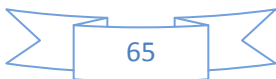
- Niyə?

Cavab verir:

- Çünki oruc tutmamışam, Allaha ağır gedər, ona görə
- deyə X.Qoca cavab verir.

Xeyrəddin Qoca

“Xeyrəddin Qocanın gülüşü”

General

X.Qoca Kislovodskda sanatoriyada qələm dostu ilə istirahət edir. Yataq üzləri həftədə bir dəfə dəyişdirildiyindən X.Qoca əsəbiləşir. Dostu baş xidmətçini tapıb, ona deyir:

- Mənim otaq yoldaşım İstanbulda «generalnıy konsul» vəzifəsində işləyib, üstəlik də vaxtilə millət vəkili olub. Siz gərək həftədə azı üç dəfə yatağın mələfələrini dəyişəsiniz.

Sanatoriyada xidmətçilər əl-ayağa düşürlər və tapşırığı yerinə yetirirlər. Hərdən öz aralarında pıçılداşırlar:

- Bu nə cavan generaldır?!

Qorxuram...

Xeyrəddin Qoca toyda işdən çıxarılmış iki dövlət adamı ilə bir masanın arxasında yan-yanə oturmalı olur. «İşsizlərdən» biri təklif edir ki, gəlin, birlikdə şəkil çəkdirək. X.Qoca deyir:

- Mən sizinlə şəkil çəkdirə bilmərəm.

Soruşurlar:

- Niyə?

X.Qoca cavab verir:

- Qorxuram!

Masa arxasında oturanların hamısı gülür və X.Qocaya deyirlər:

- Axı, sən də işsizsən!...

Xeyrəddin Qoca

“Xeyrəddin Qocanın gülüşü”

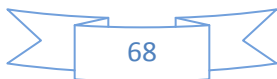
Onlara oxşayiram...

Xarici ölkələrin birinə həyat yoldaşı ilə səfərə getmiş X.Qoca müxtəlif millətlərin olduğu bir oteldə qalır. Zəncilər hər gün səhər liftin qarşısında onunla salamlşırlar. Həyat yoldaşı soruşur ki, bunlar səni tanıyırlar, niyə salam verirlər? X.Qoca cavab verir:

- Necə tanıyırlar?! Mən də qaralıqda onlara oxşayiram də. Elə bilirlər mən də onlardanam...

Xeyrəddin Qoca

“Xeyrəddin Qocanın gülüşü”

Şikayət məktubu

Xeyrəddin Qoca qəzetdə baş redaktor işləyəndə universitet müəllimlərindən biri redaksiyaya kafedra müdirinin özbaşınalıqları haqqında şikayət məktubu gətirir. Baş redaktor məktubu müavininə verir və deyir:

- Qoy bir kənara, görək nə olur...

Müavin də elə bilir baş redaktor məktubu qəzetin bir «küncünə» qoymağı nəzərdə tutur. Beləliklə, səhəri gün şikayət məktubu qəzetdə dərc olunur.

Aləm qarışır bir-birinə. Şikayət məktubunun müəllifini universitetdən qovurlar...

Xeyrəddin Qoca

“Xeyrəddin Qocanın gülüşü”

Fikir

Məşhur bir qəzetin redaktoru X.Qocaya deyir ki, niyə mənə salam vermirsən? Biz ki, uzun müddət birlikdə işləmişik.

X.Qoca dillənir:

- Hələ siz Yazıçılar Birliyinə üzv olmaq üçün mənə zəmanət də vermisiniz...

Redaktor:

- Bəs, niyə salam vermirsən?

X.Qoca:

- Siz nə danışırırsınız, elə şey olar?

Redaktor:

- Küçədən keçəndə düz gözümün içinə baxırdın...

Xeyrəddin Qoca

“Xeyrəddin Qocanın gülüşü”

X.Qoca:

- Yəqin fikirli olmuşam, müəllim!

Xeyrəddin Qoca

“Xeyrəddin Qocanın gülüşü”

Darıxmırsınız

X.Qoca böyük vəzifəli bir şəxsin qəbulunda olur, onunla söhbət edir. Söhbət zamanı kabinetini gözaltı nəzərdən keçirir, çox böyük olduğunu görür və gözlənilmədən dillənir:

- Səhərdən axşama kimi bu boyda kabinetdə oturursunuz, darıxmırsınız?

Xeyrəddin Qoca

“Xeyrəddin Qocanın gülüşü”

Şair ata baxır

Şairlərdən birinin yubileyində qələm əhli çıxış edib deyir ki, onun (şairin) xal-xalı var. Sonra da «xal-xal» sözünü izah etməyə başlayır, deyir ki, kənd yerlərində dövrələmə ağac kəsikləri basdırırlar ki, atlar oradan kənara çıxma bilməsinlər.

X.Qoca «xal-xal» sözünü ilk dəfə eşitdiyindən çıxış edənin nə demək istədiyini başa düşmür, ətrafındakı yazıçılardan soruşur:

- Bu şairdir, yoxsa ata baxan?

Nəhayət, X.Qocaya şairin yaradıcılığı ilə bağlı bu ifadəni işlətdiklərini bildirirlər.

Səmərəli təklif

Tanınmış bir şairə nə vaxt Yazıçılar Birliyinin Natəvan klubunda söz verilsə, vaxt itirməmək üçün yerindən danışa-danışa tribunaya çıxır. Bir dəfə X.Qoca dillənir:

- Bax, vaxta belə qənaət edərlər! Yoxsa, bəziləri tribunaya çıxınca, adamın canı çıxır...

Xeyrəddin Qoca

“Xeyrəddin Qocanın gülüşü”

Yatmır

Xeyrəddin Qoca cavan yaşlarında sirkə gedir.

Proqramda iştirak edən illüziyaçı on nəfər qadını və onu maneje çağırır, deyir ki, «mən sizi yatırdacağam».

X.Qoca ürəyində fikirləşir:

- Yatırt görək, məni necə yatırdacaqsan...

İllüziyaçı romantik sözlər söyləyir, təbiəti, dənizi, meşəni təsvir edir, bir tərəfdə də həzin musiqi səslənir.

Qadınların hamısı yatır. X.Qoca isə yatmır. Sonra da illüziyaçıya deyir:

- Nə oldu? Məni yatırda bilmədiniz, axı!

İllüziyaçı ha çalışır, X.Qoca yatmır. Axırda hirsələnib qışqırır:

- Çıxın manejdən!..

Xeyrəddin Qoca

“Xeyrəddin Qocanın gülüşü”

Oooo?

Tanınmış şairlərdən biri X.Qocaya «Yaş üstə yaş gəlsə də...» adlı bir şeir həsr edir. Yeddi bənddən ibarət həmin şeirin son misralarının hamısı belə bitir:
«Xeyrəddin Qocadır o!»

O sənət yollarında ürək

sirdaşımızdır,

Gözəl əsərlər yazan qələm

yoldaşımızdır.

Kamil sənətkarımız, cavan

qardaşımızdır,

Xəyalilə, fikrilə göylərdən

Xeyrəddin Qoca

“Xeyrəddin Qocanın gülüşü”

ucadır o,

Xeyrəddin Qocadır o.

Xeyrəddin müəllimin yaxın dostlarından biri hər gün ona zəng vurub soruşur:

- «Xeyrəddin Qocadır, oooo?»

Həmin dostu axır zamanlar telefonda sadəcə olaraq soruşur:

- Oooo?

X.Qoca da dəstəyi götürüb cavab verir:

- O!

«Şikayətnamə»

X.Qoca qəzetlərin birində silsilə məqalələr yazırdı və məqalələrinin birində qeyd edirdi ki, bəs, fəxri adlar, mükafatlar düzgün verilmir, «dünənki uşağa» orden, medal verilir, uzun illərin sənətkarları «yaddan çıxır» və sair və ilaxir.

Bir neçə gündən sonra Xeyrəddin müəllimə Prezidentin fərdi təqaüdünün verilməsi haqqında Sərəncam qəzetlərdə dərc olunur. Dost-tanışları zəng vurub, onu təbrik edirlər. Cib telefonuna isə belə bir mesaj gəlir: «Şikayətnamə»nin xeyri oldu deyəsən. Təbrik edirəm».

X.Qoca bütün təbriklərdən daha çox bu təbriki bəyənir...

Xeyrəddin Qoca

“Xeyrəddin Qocanın gülüşü”

Nəşr haqqı dərdi

Xeyrəddin müəllim nəşriyyatın direktoruna zəng vuraraq deyir:

- Kitabımın bütün materialları hazırdır, siz tərtibçi olmağa razısınız, yoxsa başqa adam axtarım?

Direktor:

- Başqasını axtarmağa ehtiyac yoxdur, elə özüm tərtibçi olaram.

X.Qoca:

- Bilirsiniz, sizin tərtibçi olmağınızla başqasının tərtibçi olması arasında nə fərq var?

- Yox, bilmirəm...

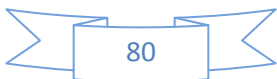
Xeyrəddin Qoca

“Xeyrəddin Qocanın gülüşü”

- Tərtibçi siz olsanız, kitabın nəşr haqqını verməyəcəyəm. S rf eləyir, yoxsa, yox?

Xeyrəddin Qoca

“Xeyrəddin Qocanın gülüşü”

Qorxu

X.Qocadan soruşurlar ki, yazıçı hara, partiya hara?
Niyə partiya üzvü oldunuz?

O, cavab verir:

- Təzə-təzə gündə bir partiya yaranırdı, hərə də bir partiyanın üzvü olurdu. Qorxdum Robinzon Kruzo meşədə tək qalan kimi, mən də cəmiyyətdə tək qalam, getdim yazıldım partiyaya. Daha doğrusu, özüm yazılmadım ey, təklif etdilər, mən də razılaşdım. İndiyə qədər başa düşə bilmirəm, balaca bir ölkəyə bu qədər partiya lazımdır?

Bəhanə

Xeyrəddin Qoca millət vəkili idi. Akademik Milli Dram Teatrının aktyorları onun «Hərənin öz payı...» pyesinin tamaşasını Azərbaycan rayonlarının birində oynamaq istədilər. X.Qoca da aktyorlarla birlikdə həmin rayona getmişdi. Şəhərin küçələrində gəzərkən aktyorlardan kiminsə ad günü olduğu uyduruldu (Aktyorlar yeyib-içmək istəyəndə, hərdən belə şeylər uydururlar...). «Ad günü»nü necə, harada keçirmək barədə söhbət gedəndə, hamı Xeyrəddin müəllimin üzünə baxdı. Çünki o millət vəkili idi, deməli, pulu «vardı»...

Yazıçı aktyorların bəhanələrini başa düşdü, amma özünü bilməməzliyə qoyaraq, ciddi şəkildə dilləndi:

- Mənə niyə baxırsınız?

Xeyrəddin Qoca

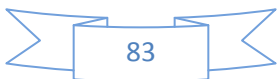
“Xeyrəddin Qocanın gülüşü”

Hamı güldü.

...Əlbəttə, onlar şəhərin gözəl bir restoranında «ad gününü» lazımınca qeyd etdilər. Qonaqlığı da aydın məsələdir, X.Qoca verdi...

Xeyrəddin Qoca

“Xeyrəddin Qocanın gülüşü”

Mən də sənə zəng vurardım...

X.Qocanın tanışının yaşadığı binanın qarşısında traktor gecə-gündüz torpağı qazıyırdı ki, ev tikmək üçün bünövrə qoyulsun. O, traktorun səsindən yata bilmədiyindən, gecə yarısı Xeyrəddin müəllimə zəng vurub soruşur ki, traktor səni yatmağa qoymasaydı, nə edərdin?

X. Qoca cavab verir:

- Mən də sənə zəng vurardım...

Xeyrəddin Qoca

“Xeyrəddin Qocanın gülüşü”

Əmr verilməyib

Xeyrəddin müəllim baş redaktor olanda redaksiyanın bir əməkdaşını işdən azad etmək istəyir, lakin bilmir ki, bunu səs-küysüz necə etsin. Axırda mühasibdən soruşur ki, nə edək?

Mühasib təəccüblənir:

- Siz hələ onu işə götürməmişiniz, axı!

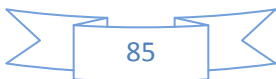
- Necə yəni?

- O qız sadəcə olaraq ərizə yazıb, hələ əmr verməmişiniz.

Elə bil, baş redaktorun üstündən dağ götürüldü...

Xeyrəddin Qoca

“Xeyrəddin Qocanın gülüşü”

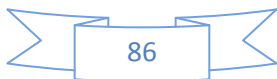
Kolbasa

X.Qoca Türkiyədə işləyərkən, bir müddət oranın yeməklərinə öyrəşə bilmir. Bir gün Bakıdan İstanbula gələn tanışı ona zəng vurub soruşur ki, «gələndə sənə nə gətirim?»

- Heç nə, iki-üç kiloqram Moskva kolbasası...

Xeyrəddin Qoca

“Xeyrəddin Qocanın gülüşü”

Tanırlıq

İstanbulda bir ziyafətdə Xeyrəddin müəllimi «Qalatasaray» futbol komandasının kapitanı ilə tanış edirlər. Deyirlər ki, «tanış ol, kapitanıdır».

X.Qoca soruşur:

- Hansı gəminin kapitanısınız?

Xeyrəddin Qoca

“Xeyrəddin Qocanın gülüşü”

Cavan öldü...

X.Qoca çox yeyənlər haqqında belə deyir: «Bizimkilər toyda o ki var, yeyib-içirlər, toyun axırında «təntənəli surətdə» plov gəlir. Araq-çaxırı da qatırlar plova, gecə ürəkləri partlayır, ölürlər. Camaat da deyir ki, «filankəs cavan öldü...»

Padşah yeməyi

X.Qoca yay aylarında pomidor-yumurta qayğanağı yeməyi çox sevirdi. Tez-tez deyirdi ki, «pomidor-yumurta qayğanağı padşah yeməyidir».

Bir dəfə kiçik qızı dözə bilməyib dillənir:

- Ata, padşah pomidor-yumurta qayğanağı yeyir?

X.Qoca:

- Niyə yemir, a bala? Pomidor-yumurta qayğanağı ancaq kasıblar üçündür?

Özüm də oxumuram

X.Qoca kitabının əlyazmalarını nəşriyyata çap üçün təqdim edəndə, direktora deyir:

- Bu kitabı oxuyacaqlar...

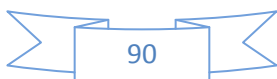
Direktor:

- İndi kitab oxuyan var?

- Düz deyirsən, vallah! Heç mən özüm də öz kitabımı oxumuram...

Xeyrəddin Qoca

“Xeyrəddin Qocanın gülüşü”

Ona görə...

Xeyrəddin Qocaya dini komitənin sədr müavini vəzifəsini təklif edirlər. O, dillənir:

- Mən heç kəlməyi-şəhadətimi bilmirəm, məni hara göndərirsiniz?

Bu söhbəti eşidən tanışları zəng vurub Xeyrəddin müəllimə deyir:

- Gərək təklif olunan vəzifəyə gedəydiniz.

Xeyrəddin müəllim soruşur:

- Niyə?

Tanışları:

- Heç olmasa ölümlərimizi havayı yuduzdurardıq...

X.Qoca:

- Elə ona görə getmədim...

Xeyrəddin Qoca

“Xeyrəddin Qocanın gülüşü”

Dahi deyiləm...

Xeyrəddin müəllim yazıları dərc olunandan sonra, əlyazmalarını cırıb atır. Soruşurlar ki, «əlyazmalarını niyə saxlamırsan?» Yazıçı cavab verir:

- Mən dahi deyiləm ki, bu dünyadan köçəndən sonra desinlər: «Bunlar filankəsin əlyazmalarıdır...»

Hələ sağsan

Xalq şairi Zəlimxan Yaqub bir axşam Xeyrəddin Qocaya zəng vurub deyir ki, «ürəyim ağrıyır, səninlə danışanda yüngülləşirəm. Tez-tez mənə zəng vur».

X.Qoca da hər saatda bir dəfə Zəlimxan müəllimə zəng vurmağı qərara alır.

Axşam saat 21-də onunla danışır. Saat 22-də bir də söhbətləşirlər. Saat 23-də isə telefonun dəstəyini nə Zəlimxan müəllim qaldırır, nə də ailə üzvləri.

Xeyrəddin müəllimin ürəyi «düşür», fikirləşir ki, Allah eləməsin, yəqin şairə nə isə olub, aparıblar xəstəxanaya...

Gecəni çox səksəkəli yatır. Səhər yuxudan ayılan kimi, zəng vurur, dəstəyi Zəlimxan müəllim özü qaldırır.

X.Qoca çox sevinir və zarafatla soruşur:

- Zəlimxan, hələ sağsan?

Xeyrəddin Qoca

“Xeyrəddin Qocanın gülüşü”

İstanbula qayıdiram

X.Qoca ağır ürək əməliyyatından sonra, Londondan Bakıya, Bilgəh sanatoriyasına dincəlməyə gəlir. Tanışlarından biri ona xəbər verir ki, hərbi xidmətdən yayınan birini onun yerinə baş konsul vəzifəsinə göndərmək istəyirlər.

Xeyrəddin müəllim çox qəzəblənir. Tez kağız, qələm götürüb respublika rəhbərliyinə belə bir məktub yazır: «Hərbi xidmətdən yayınan bir adamı belə bir vəzifəyə göndərməməyinizi xahiş edirəm. Həm də, mən səhərdən öz vəzifəmin icrasına başlamaq üçün İstanbula qayıdiram...»

Tanışı o ki var, gülür. Bildirir ki, Xeyrəddin müəllimlə zarafat edirmiş...

Xeyrəddin Qoca

“Xeyrəddin Qocanın gülüşü”

Şampun

Xeyrəddin Qoca xarici ölkədə univərmaqda gəzərkən dəyirmi səbətdə rəngbərəng, yumru-yumru, konfetə bənzər bir şey görür. Elə bilir konfetdir, birini götürüb atır ağızına ki, dadına baxsın, xoşuna gəlsə alsın. O dəqiqə ağızı zəhər kimi olur, köpüklənir. Tez rəngli «konfeti» kənara atır, satıcıdan soruşur ki, bu nədir belə?

Satıcı gülərək, cavab verir:

- Şampun!...

Şirin vermişel

Xeyrəddin Qocaya təyyarədə vermişellə bişirilmiş yemək verirlər. O duzu çox sevdiyindən, xırda bir paketi açıb vermişelin üstünə səpir. Yeyərkən hiss edir ki, vermişel şirindir. Heç demə o, vermişelin üstünə duz əvəzinə şəkər tozu səpibmiş...

Xeyrəddin Qoca

“Xeyrəddin Qocanın gülüşü”

Suya pul atanda...

Xeyrəddin Qoca ailəsi, uşaqları ilə Avropa ölkələrindən birinə getmişdi. Bir həftəyə hərə bir-iki paltar alır, pul qurtarır. Bakıya qayıtmaq üçün təyyarə limanına getmək məqamı çatanda uşaqlar deyirlər ki, «ata, xırda pul ver, dənizə ataq».

- Niyə, a bala?

- Deyirlər, suya xırda pul atanda gözdiyin yerlərə bir də qayıdırsan...

Xeyrəddin Qoca özünü hirsələnən kimi göstərərək:

- Pulları xərcləmişiniz, indi də qalanını dənizə atırsınız? - deyə dillənir...

Xeyrəddin Qoca

“Xeyrəddin Qocanın gülüşü”

Ərə get...

Xeyrəddin Qoca «Yeni Azərbaycan» qəzetinin baş redaktoru olanda səhər işə gələrkən görür ki, əməkdaşlar bir qadının ətrafına yığılıb, qadın isə nəfəs dərmədən danışır:

- Mənim başımda motor var, həmin motoru «KQB» idarə edir. Ümumiyyətlə, hansı qüvvə isə məni sakit yaşamağa qoymur. Hərdən ağlım başımdan çıxır...

Xeyrəddin Qoca gözlənilmədən soruşur:

- Ərin var, bacı?
- Yox.
- Onda təcili ərə get!...

Xeyrəddin Qoca

“Xeyrəddin Qocanın gülüşü”

Yaxşı olardı

Qohumu Xeyrəddin Qocaya böyük və kiçik ölçüdə xalça verir ki, təmizlətdirsin. Vaxtı olmadığından, o, xalçaları həyəətə qoyur. Bir müddət sonra onları təmizləmə məntəqəsinə aparmaq istəyəndə görür ki, həşəratlar kiçik xalçanı parça-parça ediblər. Xeyrəddin müəllim böyük xalçanı güc-bəla ilə maşının yük yerinə qoyanda paltarları tamam çirklənir, o, əsəbiləşib:

- Həşəratlar bunu da yesəydilər, üst-başımız batmazdı!...

Pulunu ödəmişəm...

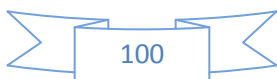
Baş konsul dövlət məmurlarını, millət vəkillərini İstanbulun Atatürk Hava Limanında VIP salonunda qarşılayırdı. Bütün sərinləşdirici içkilər, növbənöv ərzaqlar qonaqlara pulsuz təqdim olunurdu. Xeyrəddin Qoca həmişə qonaqlara deyirdi:

- Ürəyiniz nə istəyirsə, buyurun. Narahat olmayın, pulunu ödəmişəm.

Bu sözləri VIP salonunda bir neçə dəfə qonaq olanlar da eşidir, hər dəfə də ürəkdən gülürdülər...

Xeyrəddin Qoca

“Xeyrəddin Qocanın gülüşü”

Çoxdan kəsilməliydi...

Həkim yazıçının dişini yonanda o, bilmədən dilini alətə toxundurur. Həkim xəbərdarlıq edir:

- Dilini çək, yoxsa kəsəcəyəm!

Xeyrəddin Qoca dillənir:

- Mənim dilim çoxdan kəsilməliydi. Vaxtında kəsilsəydi, başıma çox işlər gəlməzdi...

Toy deyilmiş...

Bir gün Xeyrəddin Qocanın çox hörmət etdiyi tanış
zəng vurub qaynanasının dünyasını dəyişdiyini,
üçün-yeddisinin də verildiyini bildirir.

Xeyrəddin Qoca soruşur ki, qırxı nə vaxt olacaq?

Tanış deyir ki, filan tarixdə. Filankəsə de, o da gəlsin.

Xeyrəddin müəllim masasının üstündəki təqvimə
həmin tarixi, bir də tanışının adını yazır. Yadında qalır
ki, filan şadlıq sarayının yanından keçib “qırx”a
getməlidir.

Vaxt yetişir, Xeyrəddin müəllim geyinib-keçinir, hər
ehtimala qarşı zəng vurub ünvanı dəqiqləşdirmək
istəyir. Tanış deyir ki, sən gələnə kimi məclis bitəcək.

Xeyrəddin Qoca

“Xeyrəddin Qocanın gülüşü”

Başsağlığı verdin, bəsdir. Bir də zəhmət çəkib o boyda yolu gəlmə.

- Nə? Baş sağlığı? Bəs sizdə toy yoxdur? - deyə
Xeyrəddin Qoca sualı sual dalınca yağdırır.

Tanışı təəccüb edir:

- Toy nədir, qardaş! Bu gün qaynanamın qırxıdır, ey!..

«Nəfəs al...»

Xeyrəddin Qoca yayın istisində mağazadan 3 kiloqram balaca, sərin armud alır. Evə kimi səbri çatmır, maşınını küçənin kənarında saxlayaraq armudları dalbadal, tələsə-tələsə yeyir. Yaxınlıqdakı evlərin pəncərəsindən qoca bir qadın başını çıxarıb dillənir:

- A bala, bir nəfəs al də!...

Qarpız yeyərkən...

Xeyrəddin müəllim Londona gedərkən İstanbulda oteldə qalmalı olur. Səhər yeməyində qarpız yeyir. Otağa qayıdanda görür ki, protez dişləri (dişlər də yekə-yekə...) yoxdur. Elə bilir ki, dişlərini yuyanda vannaya düşüb, axıb gedib. Qanı qaralır. «santexnik» çağırır, vannanın altını sökdürüb baxırlar, diş tapı bilmirlər. Təyyarə limanına getməyə isə bir neçə saat qalır.

Xeyrəddin Qoca tələsik klinikaya gedir, rentgenlə görürlər ki, dişlər onun mədəsindədir. Onu yuxuladıb dişləri çıxarırlar.

Heç demə, o, hiss etmədən qarpızla birlikdə dişlərini də udubmuş...

Xeyrəddin Qoca

“Xeyrəddin Qocanın gülüşü”

Hamı öləcək...

Xeyrəddin Qoca ömrü boyu istiotdan, duzdan çox istifadə edir. Xörəyin dadına baxmamış duz-istiot tökür üstünə. Tez-tez deyir ki, «ılan məni vursa, ölər». Sonra da aydın olsun deyə, əlavə edir: «İlan ölər, eyyy, mən yox».

Dost-tanışları ona məsləhət görürlər ki, «çox duz yemə, öləcəksən!».

Xeyrəddin Qoca deyir:

- Nə olsun, hamı öləcək!

Çimməmişəm...

Naxçıvanda olanda prokuror və bir neçə vəzifəli şəxs Xeyrəddin Qocanı Batabata qonaq aparırlar. Süfrəyə yeməklər düzülür, hamı görür ki, Xeyrəddin müəllim özünü narahat hiss edir. Prokuror soruşur ki, «nə olub?»

Xeyrəddin müəllim cavab verir:

- Oteldə su olmadığından səhər çimməmişəm. Qırx ildən çoxdur, səhər-səhər duş qəbul etməsəm, paltarlarımı geyinə bilmirəm, özümü çox pis hiss edirəm. İndi bağışlayın, sizinlə yemək yeyə bilməyəcəyəm.

Prokuror məcbur olub mətbəxə göstəriş verir ki, bir vedrə su qızdırsınlar. Beləliklə, Xeyrəddin Qoca suyu götürüb xəlvət bir tərənin arxasına çəkilir və beş

Xeyrəddin Qoca

“Xeyrəddin Qocanın gülüşü”

dəqiqədən sonra gülərlə, yüksək əhval-ruhiyyə ilə
gəlir və deyir:

- Hə, indi yeməyə başlaya bilərik...

Qubada

Xeyrəddin müəllim redaksiyaların birində işləyərkən əməkdaşlarla birlikdə Quba meşələrinə bir günlük istirahətə gedir. Gecə orada qalmalı olurlar.

Əməkdaşlardan biri onun xasiyyətini və vərdişlərini bildiyindən səhər tezdən yuxusuna haram qatıb, çimmək üçün ona isti su hazırlayır. İsti su ilə dolu vedrəni Xeyrəddin Qocaya verib, deyir:

- Çimə bilərsiniz...

Xeyrəddin müəllim vedrəni götürüb, meşənin dərinliyinə doğru gedir və arxaya baxanda görür ki, əməkdaşlar bir-biri ilə pıçıldaşırlar. O, getdiyi istiqaməti dəyişir və yarım vedrə su ilə yuyunub geri qayıdarkən görür ki, əməkdaşlar əllərində fotoaparət onu axtarırlar. Soruşur ki, nə olub?. Deyirlər ki, heç

Xeyrəddin Qoca

“Xeyrəddin Qocanın gülüşü”

nə. İstəyirdik şəklini çəkək, qəzetdə dərc edək, altında da yazaq: «Xeyrəddin Qoca Quba meşələrində çimərkən...»

Xeyrəddin Qoca

“Xeyrəddin Qocanın gülüşü”

Verən var ki?

Xeyrəddin Qocadan soruşurlar ki, niyə rüşvət almırsan?

O, suala zarafatla cavab verir:

- Verən var ki, almıram?

Amma Xeyrəddin Qoca bu sual-cavabı kitabda dərc etmək üçün çox götür-qoy edir. Dərc etmək olar, yoxsa yox? Birdən düzgün başa düməzlər. Elə bilərlər, mənə iş versələr, rüşvət alaram... Sonra da fikirləşir ki, onsuz da iş vermirlər. Çap edək, kim nə düşünür qoy düşünsün. Bir də, alıb-verən olsaydım, yəqin çoxdan iş verərdilər...

Xeyrəddin Qoca

“Xeyrəddin Qocanın gülüşü”

Qohum

Xeyrəddin Qoca Amerika Birləşmiş Ştatlarında prezident seçkiləri zamanı hamıya deyirdi ki, «mütləq Barak Obama Amerikanın prezidenti olacaq». Elə ki, Obama seçilir, Xeyrəddin Qocanı təbrik etməyə başlayırlar. Xeyrəddin Qoca da öz növbəsində tanınmış bir dövlət xadiminə zəng vuraraq soruşur:

- Məni niyə təbrik etmirsiniz?
- Nə üçün? - deyə dövlət xadimi soruşur.
- Qohumum, qara dərili Obama Amerikanın prezidenti seçilib! Daha qara dərililərin hüquqlarını poza bilməyəcəklər.

Dövlət xadimi Xeyrəddin Qocanın zarafatlarına bələd olduğundan ürəkdən gülür və dillənir:

Xeyrəddin Qoca

“Xeyrəddin Qocanın gülüşü”

- Elə biz də teelviziya da Barak Obamanı görəndə səni düşünürük...

Xeyrəddin Qoca

“Xeyrəddin Qocanın gülüşü”

Danışma...

Xeyrəddin Qoca Kislovodskdan Danbaya avtobusla bir neçə saat yol getməli olur. Bələdçi fasiləsiz danışır, bütün sərnişinləri yorur. O, bələdçiyə yaxınlaşıb zarafatla deyir:

- Nə istəyirsən verək, daha danışma!

Xeyrəddin Qoca

“Xeyrəddin Qocanın gülüşü”

Məni tutacaqlar

Xeyrəddin Qoca ömrü boyu qızıl-brilliant həvəskarı olmayıb. Lakin İstanbulun Topqapı Muzeyini gəzəndə hər tərəfə işıq salan bir brilliant parçası onun nəzərini cəlb edir, sanki ürəyinə işıq salır.

Muzeydə birlikdə gəzdiyi Daxili İşlər nazirinə deyir:

- Deyəsən, bu brillianta görə məni tutacaqlar...

Xeyrəddin Qoca

“Xeyrəddin Qocanın gülüşü”

Bizim millətdən deyil...

Rəhmətə gedən bir kişini qəbristanlıqda basdırarkən kim isə Xeyrəddin Qocanın qulağına pıçıldayır:

- Qəbristanlıqda çoxlu qəbir üzü qibləyə qazılmayıb.

Xeyrəddin Qoca dillənir:

- Yəqin onlar bizim millətdən deyillər...

Həmin adam pıçıldayır:

- Yavaş, eşidərlər! Hamısı bizim millətdəndir...

Xeyrəddin Qoca

“Xeyrəddin Qocanın gülüşü”

Yüksəliş üçün

Bir dostu X.Qocaya deyir:

-Türk Hava Yollarının uçağı enəndə stüardessanın səsini eşidirik: “Sayın yolçularımız! Eniş üçün alçalmağa başlayuru...”

X.Qoca:

- Bizim həm ləhcəmiz fərqlidir, həm özümüz. Bizdə çoxları yüksəlmək üçün alçalmağa başlayırlar...

Xeyrəddin Qoca

“Xeyrəddin Qocanın gülüşü”

Yalançının...

Yazıçı danışır ki, SSRİ dövründə marqarin yağını alan yox idi. Məşhur qəzetlərdən biri düz bir səhifə reklam verib, marqarin yağını tərifləmişdi. Reklamda elə fikirlər yazılmışdı ki, güya yer üzündə marqarin kimi keyfiyyətli, xeyirli yağ yoxdu. Ucqar rayonda yaşayan bir nəfər reklamı oxuyub, baş redaktora üç kəlmədən ibarət məktub yazmışdı: “Yalançının...”

Yeni fikir

X.Qocaya professor dostu kitab bağışlayır.

X.Qoca:

-Məşhur yazıçı filankəsi yəqin ki, tanıyırsan?

-Ağzında “məşhur” deyirsən, əlbəttə, tanıyıram...

-O gün mənə təxminən min səhifəlik kitab bağışladı.

Dedim, a kişi, daha yazma! Soruşdu, niyə? Dedim, yazmağın heç bir xeyri yoxdu, bir para cavanları çaşdırırsınız...

-Niyə?

-Elə o da bu sualı verdi. İndi cavabını deyim. İndiki gənclərin öz yaşamaq yolları var. Hərəsi bir cür ömür sürür. Siz yazmaqla onları özünüə oxşatmaq

Xeyrəddin Qoca

“Xeyrəddin Qocanın gülüşü”

istəyirsiniz, “düz yola” dəvət edirsiniz. Daha doğrusu, onların çaş-baş salırsınız. Qoyun, özləri bildikləri kimi yaşasınlar...

Xeyrəddin Qoca

“Xeyrəddin Qocanın gülüşü”

Səhv zəng

Yazıçı səhər saat 8-də bərbərinə zəng vurub soruşur:

- Saat neçədə işə çıxırsınız?
- Niyə soruşursunuz, Xeyrəddin müəllim?
- Başımı qırxdırmaq istəyirəm...
- Biz baş qırxmırıq, qardaş, qulaq kəsirik!
- Yəqin mən başqa yerə düşmüşəm, üzr istəyirəm.
- Siz müfəttişliyə zəng vurmusunuz...

Xeyrəddin Qoca

“Xeyrəddin Qocanın gülüşü”

Namizəd mənəm

Xeyrəddin Qoca deputatlığa namizədliyini irəli sürür. Bir vəzifəli şəxsdən xahiş edir ki, işçilərindən birini ayırsın, deputatlığa namizədin “xalqa verdiyi” yazılı vədi küçələrə, prospektlərə yapışdırsın.

Həmin işçi də gəlir, başlayır ki, “vədləri” ora yox, bura yapışdırmaq yaxşıdır. Dəqiqədə yazıçıya bir yer göstərir. Xeyrəddin müəllim dözə bilməyib onun müdirinə zəng vurur:

- Qardaş, sən bu işçinə başa sal ki, deputatlığa namizəd mənəm ey, o yox!..

Elə bildim...

Xeyrəddin Qoca danışır ki, anamgilin televizoru göstərmirdi. Göstərirdi ey, alayarımcıq göstərirdi. Üstünə bir qapaz ilişdirəndə başlayırdı göstərməyə. Yəqin içərisində bir boşluq vardı. Usta tanışımı çağırdım ki, gəl, bu televizoru düzəlt. O da gəldi, başladı “uzunçuluğa”. Açdı- tökdü, sonra bağladı, sonra yenidən açmağa başlayanda bildim ki, öz aləmindədi, kimin evində olduğunu unudub. Odur ki, dilləndim:

-A bala, bu mənim televizorumdur!

Usta sanki yuxudaydı, ayıldı:

-Sən Allah bağışla! Elə bildim başqa müştərilərimin evindəyəm...

Xeyrəddin Qoca

“Xeyrəddin Qocanın gülüşü”

Heykəl

Abşeron rayonunda Azərbaycan-Misir dostluq parkında Misirin keçmiş prezidentinin möhtəşəm heykəli qoyulmuşdu. Misirdə vəziyyət pisləşəndə Xeyrəddin Qoca tanınmış bir siyasətçiyə deyir ki, “nə qədər gec deyil, heykəli parkdan götürmək lazımdır”.

Tanınmış siyasətçi qorxa-qorxa dillənir:

-Sən nə danışırısan? Siyasi səhv eləyirsən! Bilirsən, həmin heykəli düz səkkiz əsgər gecə-gündüz qoruyur...

Bu söhbətdən heç bir ay keçməmiş prezidenti devirirlər, heykəli də parkdan götürürlər. Xeyrəddin Qoca siyasətçi tanışına zəng vurub deyir:

-Gördün? Mən sənə nə demişdim?..

Xeyrəddin Qoca

“Xeyrəddin Qocanın gülüşü”

Hədiyyə

“Yazıçı” nəşriyyatının direktoru Şəmsi Vəfədar Xeyrəddin Qocanın kitabını dərc edir. Xeyrəddin Qoca da Türkiyədən bir köynək alıb ona bağışlayır.

Şəmsi Vəfədar köynəyi geyib küçəyə çıxan kimi bir nəfər ona yaxınlaşır ki, “taksinizlə filan yerə gedə bilərik?” Şəmsi Vəfədar təəccüblənir və soruşur:

- Məni niyə taksi sürücüsünə bənzədirsiniz?

“Müştəri” cavab verir:

-Köynəyinizdən oxşatdım. Taksi sürücüləri də sizin köynəyinizdən geyinirlər...

Xeyrəddin Qoca

“Xeyrəddin Qocanın gülüşü”

Maraqsız tədbir

X.Qocanı bir tədbirə dəvət edirlər. O, dəvətnaməni diqqətlə nəzərdən keçirəndən sonra deyir:

-Mən o tədbirə getməyəcəyəm.

Yanıdakılar soruşurlar:

-Niyə?

X.Qoca cavab verir:

-Proqramdan görünür ki, maraqsız təbirdir.

Ətrafdakılar bir-bir dəvətnaməni alıb baxırlar. Axırını dillənir:

-Biz də getmirik...

Keyrəddin Qoca

“Keyrəddin Qocanın gülüşü”

Xeyrəddin Qocanın əsərlərindən fikirlər...

“... Birdəfəlik başa düşün, bu millət heç zaman birləşə bilməz. Niyə? Qanımızda var. Allah bizi yaradanda belə yaradıb. Birləşən olsaydılar, hərə bir partiya yaradıb, bir-birini rüsvay etməzdi ki! O, Lenin idi, dedi sizə çörək verəcəyəm, aqları bir yerə yığıb inqilab elədi. Görmürsünüz, indi üç adamın sözü bir-birinə düz gəlmir?” (“Gərək yazam...”).

“... Deyirdim yazmaqda mənə çatan olmaz, amma and olsun o bizi Yaradana, mənə göndərilən məktubu oxuyanda gördüm ki, həmin məktubu yazanın şagirdi olmağa belə layiq deyiləm!” (“Gərək yazam”).

Xeyrəddin Qoca

“Xeyrəddin Qocanın gülüşü”

“... A kişi, sizdən əvvəl yazıb-pozanlar olub. Özün onları yaxşı tanıyırsan. Mirzə Cəlil, Sabir, Əbdürrəhim bəy yazdılar. Nəyi düzəldə bildilər? Yaza-yaza axırı quru yurdda qaldılar. Birinin də beş quruş pulu olmadı. Siz yazmaqla düzələcək? Ay düzəldi ha!” (“Gərək yazam”).

“... Canım, ciyərim! Üzüyola ol. Nə desələr, de ki, “baş üstə”. Sənə “yaltaq” desələr, vecinə alma. Çünki heç bir zamanədə yaltaqlara dəyib-toxunan olmur. Onların “şəlpəsi” hər yerdə yaxşı işləyir...” (“Oğluma nəsihət”).

«... Vəzifə ki, olmadı, dolanmaq çətinləşir, kasıblıqdan adam ölür, gedir o dünyaya. Bu dünyada yaxşı yaşamayanların o dünyada da yeri dardır. Çünki pulu-parası olmayanları mənzərəli yerdə basdıra bilmirlər. Üstünə mərmərdən daş və sair, ilaxır qoyammırlar. Bildiyimiz kimi, qəbir yeri bahadır, baş

Xeyrəddin Qoca

“Xeyrəddin Qocanın gülüşü”

daşı ondan da bahadır. Çalışın, ölməyin! Ölsəniz də, doğulduğunuz rayonda, kənddə ölün...» (“O dünyadan məktub”).

“... Əşi, bekarçılıqdansa, yenə qəzet oxumaq yaxşıdır...” (“Başın qarışır”).

“... Bir də görürsən, birinə bir vəzifə verirlər, başlayır ki, bu vəzifə mənə layiq deyil, daha böyüyünü verin. Vəpdilər verdilər, vermədilərsə, aləmi qatır bir-birinə. Bilmirəm, bu vəzifədə nə görüblər? Adamdan soruşarlar bala, vəzifəyə xalqa xidmət üçün gedirsən?” (“Zəmanə dəyişilib”).

“Mən kişiyəm” deyənlərə...

- Görünür ki, qadın deyilsən. Belə isə nəyi sübut etməyə çalışırsan? Bəs, qadınlar niyə “mən qadınam” - deyə, lovğalanmırlar? Belə yerdə bəzi televiziya kanallarında qadınların kişilərə “kül sənin kişi başına!” demələri yada düşür. (“Sözün zamanı, zamanın sözü”).

“... İndi əli qələm tutan qəzet buraxır. Daha fikirləşmir ki, bu qəzetlərin çoxu bir çürük qəpiyə dəymir” (“Zəmanə dəyişilib”).

“... Kim ərindən boşanır, çıxır ekrana, səhnəyə, olur müğənni. Ərinin acığına.” (“Əncir yarpağı da olmayacaq”).

“... Əgər rəisin desə ki, “qatıq qaradır”, nəbadə, sən deyəsən ki, “yox, ağdır”. Xeyir tapmazsan. Çünki rəis özü də yaxşı bilir ki, qatıq ağdır. Sənin ona ağıl verməyin məsləhət deyil. Rəis deyən məsləhətdir.” (“Ədəb qaydaları”).

“... Çalış həmişə vəzifədə özündən böyüyü təriflə. Ziyan tapmazsan. Kim sənə yaltaq deyirsə, qoy desin. Xəncərinin daşı düşməz ki!” (“Ədəb qaydaları”).

“... “Zəngin mənəviyyatla” dolanmaq olmur. Yəni “zəngin mənəviyyatla” bazarlıq eləmək olmur, uşaqlara pal-paltar almaq mümkün deyil, ad gününə əliboş getməli olursan, oğlunu, qızını oxuda bilmirsən, onların toyunu görəmmirsən və sair və ilaxır. Bir sözlə... “zəngin mənəviyyat” yaxşı şeydir, amma gərək bir az da pulun-paran olsun.” (“Əsas mənəviyyatdır”).

Xeyrəddin Qoca

“Xeyrəddin Qocanın gülüşü”

“... Bu zamanədə adamsız oldun ha, qurtardı getdi. Ölsən, ondan yaxşıdır!” (“Gərək adamın olsun”).

“... Bilmirsən qarşıdakı ziyalıdır, yoxsa yaltaq. Diqqətlə sifətindəki yaltaqlıq qırıqlarına baxanda görürsən ki, bu elə ziyalı-yaltaqdır!” (“Yazıq maralların nə təqsiri?”).

“... Bir Molla Nəsrəddin vardı. Allah ona rəhmət eləsin, yazdıqlarının hamısı həqiqət idi. Elə həqiqət axtara-axtara da köçdü dünyadan.” (“Həqiqət”).

“Xeyrəddin Qocanın gülüşü”

Təkrar nəşr (əlavələrlə)

Miniatür kitabdakı əhvalatların düzgünlüyünə əsla səkk-şübhə etmirik. Çünki onların çoxunu gözümüzlə görüb, qulağımızla eşitmişik...

Xeyrəddin Qoca

“Xeyrəddin Qocanın gülüşü”

